

Pályamunka

Szerző,	előadó:	Merza	Fruzsina	Jázmin
Magyar	Táncművészeti	Egyetem		hallgatója,
BA				képzés,
Klasszikus	balett	szakirányon,	VIII.	évfolyam

Szekció: Művészeti és művészettudomány; Színpadi előadás

Merza Fruzsina vagyok, a Magyar Táncművészeti Egyetem hallgatója, BA képzésen, klasszikus balett szakon VIII. évfolyamban. Mentorom: Kazinczy Eszter egyetemi docens, klasszikus balett mesteroktató

Már régóta érdekel a táncalkotás, korábban páros koreográfiákkal próbálkoztam egyik évfolyamtársammal, majd először 2022-ben készítettem szóló koreográfiát magamnak. Azzal a koreográfiával ugyanabban az évben bekerültem a Domenico Modugno online balett és kortárs versenyének top 10-es értékelésébe. Következő évben az intézmény háziversenyére készítettem egy újabb koreográfiát.

La Bikine című koreográfiámat szeretném bemutatni Önöknek. Ezzel az alkotással a nőiességet szerettem volna megjeleníteni az 50-es évek zenei stílusára, könnyed hangulattal, mozdulatokkal és apróbb groteszk elemekkel. Azóta már készült egy újabb alkotásom. További koncepcióim vannak tervben.

Téma:

A nőiesség egy tág fogalom, ezért nehéz megmagyarázni mit is értünk alatta, így jött a gondolat számomra, hogy a táncban egyszerűbb elmagyarázni, érzékeltetni, hogy mit is jelenthet ez számomra. Ez a téma a mozgás stílusa következtében jött létre. A lágyság, könnyedség és érzékiség mellett az önfeledt, de ugyanakkor határozott kiállású boldog nő látszatát adnám át. A nő, akit alakítok egy strandon napozik, majd a kalapját eldobva táncba kezd, akár a figyelem felkeltése érdekében, akár csak a saját maga szórakoztatására, ez rá van bízva a néző képzeletére, véleményére. A téma kiválasztásnál próbálom beleképzelni magam a nézők helyébe, hogy milyen tematikájú előadás lenne szórakoztató, élvezetes és egyben érthető számukra. Úgy gondolom ez sok ötletet tudott adni a későbbi látványkialakításban. Feltűnő stílus határozza meg az előadást. Az 1970-es évek Amerikájában nagy változások kezdődtek, amik meghatározó kulturális átalakulást hoztak az emberek életébe. Hippie-mozgalmak, tüntetések, új életérzés jellemzi az időszakot. A szabadság érzése és az önfeledtség inspiráló tényező volt a videó kialakításakor. A feminizmus is felerősödött, a nők önállóbbak lettek és

kiálltak magukért. Azért jutottam ehhez a témához, mivel úgy érzem abban a korban vagyok, amikor már kezdem jobban megérteni, a nővé válás folyamatát.

Zene:

Egyik alkalommal a Nemzeti Táncszínházban megrendezett előadáson felcsendült egy számomra igazán érdekes hangzás. Erre a zenére rákerestem, majd a zeneszerző műveit hallgatva megtaláltam a La Bikina című művet. Rögtön megfogott és elindult a fantáziám a zene hallatán. Szinte elképzeltem magam, abban a helyzetben, amit a felvételen igyekszem átadni. A cím nem elírás, hanem utalás a zene központiságára, az inspiráció bölcsőjére.

Mikor arra került a sor, hogy elkezdjek megalkotni egy koreográfiát a zenéből kiindulva könnyedén tudtam kísérletezni a testem mozdulatskáláján. Az alap 3-as lüktetés reszelős hangon szólal meg, majd kíséri végig a zenét. A változatos hangszerek más ritmusban, olykor váratlanul érkeznek meg a dalban. A dinamikai változatosság esélyt ad a táncban való kreativitás kibontakoztatására. Ezeket a zenei eszközöket felhasználva egy számomra új stílust tudtam megalkotni, ezzel kilépve a komfortzónámból. A hangulata vidám és önfeledt, bennem a boldogság érzetét hozza elő, ami fontos számomra a hétköznapi életben és az alkotási folyamatok során egyaránt.

A zeneszerzőről:

A mexikói származású Juan Garcia Esquivel (1918-2002) az 1950-es évek végi és az 1960-as évek eleji mókás instrumentális pop stílusát játszotta, amely ma lounge zeneként ismert. Játékosabb elnevezéssel „űrkorszaki pop” -nak is emlegetik, ez a stílus inkább a rock, a jazz és a pop közt helyezkedik el. Az amerikai és mexikói zeneszerzőknél megjelenő korszakra jellemző a sztereó hangzás, és az instrumentális zene ötvözése, a jazz-szerű stílusjegyekben gazdag, könnyen hallgatható zenék. Esquivel zenei stílusa rendkívül egyedi volt, és bár az elemek úgy hangzanak, mint a kortársaié, számos stílusjegy megkülönböztette zenéjét, és azonnal felismerhetővé tette. Ezek között voltak egzotikus ütőhangszerek, szótlán énekhangok, virtuóz zongorafutások és eltúlzott dinamikus váltások. Örülök, hogy megtaláltam ezt a művészt, mivel különleges stílusával a koreográfiámhoz illő eszközöket használ.

Előadó:

Az előadó én magam vagyok, mivel az a fajta mozgásforma, amit kitaláltam látványra, úgy érzem a saját testemen a legkifejezőbb. Én alkottam, így a mondanivalóját, érzésvilágát is elképzelésemhez hűen tudom megvalósítani. Ennek a hátránya azonban az volt, hogy kívülről nem láttam rá az egész koreográfiára, így először csak a tükörben látott képben és a megérzéseimben bízhattam. A nőiességet is a saját nézőpontomból tudom megjeleníteni, így

egyfajta véleményt is formálok a táncomon keresztül erről a témáról. Alkati adottságaimból adódóan jó látványt nyújt ez a mozgásstílus, hosszú karjaimhoz, lábaimhoz illeszkedik. Legutolsó koreográfiámnál azonban egy másik táncossal dolgoztam, rá alakítottam a koreográfiát. Nagyon érdekes munka volt egy másik személyen keresztül látni az elképzeléseimet.

A jelmez egy élénk színű strandruha, ami a témában nyer értelmet. Spicc-cipőt viselek, mivel szerettem volna kitágítani a mozgáskultúrát, rátalálni új irányokra a mozgásban. A klasszikus balett, mint táncműfaj az alapot jelenti a spicc-cipő pedig ennek a kelléke. Látszatra hasonló egy magassarkúhoz, járáskor kiemeli a lábon lévő izmokat, ezzel is vonzóbb, szebb látványt adva a külvilág számára. Egy táncos lábán a spicc-cipő olyan megszokott látvány, akár egy vonzó nő lábán a magassarkú viselet. Korlátozódik a lépések minősége, ebből merítkezve jöttek az apróbb motívumok, ezzel szemben nem szerettem volna leadni technikai nehézségéből. A nehézséget a spicc-cipőben való mozgáskivitelezés jelenti. Számomra ez a kontraszt adott egyensúlyt a koreográfia megalkotásában.

Stílus, inspiráció:

Segítő mentoromtól, Darai Tamás táncművésztől sok inspirációt kaptam a mozgásstílus kialakításához. Kazinczy Eszter mesternőmmel pedig a feminin mozdulatelemek finomításán dolgoztunk. Az izoláltan, minden testrészen keresztülvitt hullámok jellemzik a lépéseket. Klasszikus balett mellett érdekel a kortárs balett, valamint a neoklasszikus stílusirányzat is. A neoklasszikus stílus a klasszikus balettre épül és a modern, kortárs elemekkel ötvözi a táncmotívumokat. Ez a stílus egyre elterjedtebb a világon megannyi társulatnál. Számomra az tetszik benne, hogy sok kibontakozási lehetőséget ad a táncosnak. A Les Ballets De Monte-Carlo társulattól látott videókról, valamint előadásairól is kaptam rengeteg ötletet az alkotáshoz. Volt szerencsém a társulatot élőben is látni színpadon. Tavaly áprilisban turnéjuk alatt Budapesten adták elő Hamupipőke darabjukat, ami csodálatos élmény volt számomra.

A folyamatról:

A koreografálás számomra egy belső intuíció, amit elsősorban a saját magam felfedezésére kezdtem el. Ez egyfajta intimitást ad az egésznek, így sokkal mélyebb és bensőségebb az üzenete. Eddigi alkotásaimat a zene határozta meg, ez most sem volt másként. Egy koreografálási folyamat számomra a dallamra jövő belső sugallatból ered, amit végül mozgásban fejezek ki. Ezeknek összekötéséből egy folyamatos mozdulatsor jön létre és végül kialakul a koreográfia. A lépések letisztázása után a kivitelezhetőségén kellett alakítanom. A koreográfiát először egy termi megnézésen, majd a színpadon, az intézmény háziversenyének

döntőjének keretein belül volt lehetőségem bemutatni. Eleinte egy egyszerűbb jelmezt hordtam, majd jött az ötlet, hogy egy kreatívabb módon fokozni lehetne az élvezeti élményét az előadásnak.

Kivitelezés, megvalósítás:

A mozdulatnyelvezet központjában a váll-és csípőöv van, ezekből irányított mozdulatokat használtam, izoláltsággal finomítva azokon. A hullámzó motívumoknál fontosnak tartottam, hogy végig fusson a mozzanat egész testemen. Azért ezt a két testrészt hangsúlyozom, mivel a csípőöv az egyik legnőiesebb alkati elem ezt összhangba tudtam hozni könnyedén a vállövvvel, így létrejöttek a harmonikus és ellentétes gesztusok. A karok a figyelem irányítására szolgálnak, mint egy karmester pálcája a zeneműnél, de egyben a saját mozgásomat is vezérli. Arc kifejezésemmel is a boldogságra szeretnék utalni. Az államat néha megemelve játékoságot csempészttem bele, ez a csábítás érzetét keltheti a nézőben. A videóban egy strandjelenetet láthatunk. Egy rövid bejátszással kezdődik a kisfilm, ami bevezeti a nézőt egy új környezetbe, egy másik korbba. A felvétel az 1970-es évek Amerikájának tengerpartját mutatja. A rövid snittekkel az volt a cél, hogy a kor hangulatát és életérzését érzékeltessük. Majd egy tengerparti jelenetből áttűnik a kép és megjelenik a színpadon napszemüvegben, kalappal a fejemen egy strandmatracon. Rejtélyes kameraszögekből eleinte titokzatos maradok, majd fokozatosan megjelenek, végül a táncban teljesedik ki az önfeledt és határozott női alak.

Motívumok:

A spicc-cipő - nőiesség kihangsúlyozása, hasonló akár egy magassarkúhoz, új irányok és motívumok megnyitása a mozgásban; a különleges ruha - hangulatot ad az egésznek élénk színeivel, stílusa a 1960-as évekbe kategorizálható a fürdőruha szabását tekintve, egy-egy mozdulattípus - az apróbb lépések a spicc-cipőn, amik a magassarkú látszatát nyújtják; a karok hullámzása és folyamatos mozgása fenntartja az előadás izgalmát.

Összesítő:

Ez a koreográfia improvizációból kiinduló felfedezésekből épült fel, amelyet kreatív módon mentorom segítségével tökéletesítettem. Felszabadító, tanulságos, örömet okozó munkafolyamat volt ez az időszak. Remélem, hogy sikerült átadnom ezt az izgalmas és önfeledt élményt. Stílusában az 1950-től az 1970-es évekig bezárólag lévő időszak jelenik meg és gyakorolt rá hatást.

Források:

Videó részletek a film elején:

<https://www.facebook.com/watch/?v=2288318414734126>

Képanyagok:

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fballetthebestphotographs.wordpress.com%2F2024%2F04%2F12%2Fmarianna-barabas-2%2F&psig=AOvVaw0EIBQWuZUyc2FSZVtxjv0j&ust=1734775705507000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCLCfv6GNtooDFQAAAAAdAAAAABAE>

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.pinterest.com%2Fmirjanasandor%2Fmalika-favre%2F&psig=AOvVaw24fgJJnfOhfujnsrS-gba&ust=1734770165997000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCMjK4c_4tYoDQFAAAAAAdAAAAABAO

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fkultura.hu%2Fthe-hungarian-ballerina-of-the-prestigious-les-ballets-de-monte-carlo-visits-budapest%2F&psig=AOvVaw0U0aIVWE67ApRB8sjgur7X&ust=1734775923723000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCIjvuo-OtooDFQAAAAAdAAAAABAE>

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fopen.spotify.com%2Ftrack%2F1NelDzwfVXZsBG3KHXHXei&psig=AOvVaw2W1cfygM9ePEAhX3HGeBQN&ust=1734977998127000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCPCzvPH-u4oDFQAAAAAdAAAAABAK>

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fopen.spotify.com%2Fintl-es%2Fartist%2F42kHi9ZIpRGtgjP8ZB4jsi&psig=AOvVaw2C6KCYpb5LLVGBXZnA_mUV&ust=1735321773942000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCLig-8T_xYoDFQAAAAAdAAAAABAJ

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.jornada.com.mx%2F2018%2F08%2F16%2Fespectaculos%2Fa09n1esp&psig=AOvVaw1kVdWO_4178BcI_zmsH-Jp&ust=1735322439644000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCKDN24qCxooDFQAAAAAdAAAAABAE

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fnafme.org%2Fblog%2Fcuban-music-connections-with-the-united-states%2F&psig=AOvVaw2GSneeDe9x8rKMPY94R-Lj&ust=1735373886204000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCLjb5dTBx4oDFQAAAAAdAAAAABBZ>

Szöveg:

<https://www.spaceagepop.com/esquivel.htm>

https://en.wikipedia.org/wiki/Juan_Garc%C3%ADa_Esquivel

<https://open.spotify.com/artist/42kHi9ZIpRGtgjP8ZB4jsi>